

Калічак М.І.,
студ. гр. ОА-41,
Національний університет «Львівська політехніка».
Науковий керівник – Яструбський М.Я.,
к.е.н., доцент кафедри обліку та аналізу

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Питання податкової політики актуальне в силу динамічного розвитку економічних відносин. Держава повинна враховувати не тільки власні інтереси, а й інтереси кожного підприємства та членів суспільства. Адже нестабільна податкова політика не забезпечує достатнього рівня ділової активності підприємств, тоді як за умови ефективного функціонування вона сприяє сталому економічному розвитку суб'єктів підприємницької діяльності та раціональному розподілу податкових платежів для оптимального соціально-економічного розвитку країни. На сучасному етапі суспільно-економічних відносин можна виділити такі завдання: досягнення ефективного рівня оподаткування, оптимального поєднання фіскальних функцій, від яких залежить життєдіяльність держави, та стимулюючих, і як результат – виведення економіки з «тіні».

З моменту здобуття Україною незалежності у державі сформувалась власна податкова система, розвиток якої можна представити трьома етапами. Зокрема, перший етап стосується становлення власної податкової системи у зв'язку з проголошенням суверенності України. За основу першої редакції Закону «Про систему оподаткування» було взято законодавчі акти, які діяли на території УРСР. На другому етапі відбувалося затвердження другої редакції Закону «Про систему оподаткування». Згідно з Законом Верховної Ради України від 2 лютого 1994 р. № 3904-ХІІ було закріплено чинні на той час податки та збори, визначено принципи побудови податкової системи, класифіковано податки на загальнодержавні та місцеві, встановлено звичайну та спрощену системи оподаткування. Третій етап характерний прийняттям Податкового кодексу України (далі - ПКУ), основною метою якого є ліквідація основних суперечностей податкового законодавства, чинного упродовж останнього десятиріччя, та запровадження нових норм оподаткування.

Введений у дію з 1 січня 2011 р. ПКУ в більшій мірі анулював усі раніше ухвалені закони щодо оподаткування. Основною метою його було вирішення таких завдань: систематизація податкового законодавства; спрощення методики розрахунків податків та податкової звітності; зменшення кількості малоефективних податків; зменшення податкового тиску на підприємців та збільшення податкових надходжень за рахунок виведення грошових коштів з тіньового обороту.

До позитивних характеристик ПКУ можна віднести: зменшення кількості загальнодержавних податків з 29 до 18 та місцевих з 14 до 5; поступове зменшення ставки податку на прибуток: з 23% у 2011 році до 16% у 2014 році; звільнення на 10 років від оподаткування прибутку підприємств галузей легкої, суднобудівної та літакобудівної промисловості (розділ 20, підрозділу 4, стаття 17 ПКУ); до 1 січня 2020 року звільняється від оподаткування прибуток підприємств, отриманий ними від господарської діяльності з видобування та використання газу (метану) вугільних родовищ (розділ 20, підрозділу 4, стаття 16 ПКУ); зменшення бази оподаткування для об'єкта житлової нерухомості, що перебуває у власності фізичної особи - платника податку (розділ 12, стаття 265). Також зменшено ставку податку на додану вартість до 17%, однак згідно розділу 20 підрозділу 2 статті 10 ПКУ ця норма вступить в силу тільки з 1.01.2014 року [1].

Метою Податкового кодексу було не тільки упорядкування системи законодавства у сфері податкового регулювання, а й поліпшення умов ведення бізнесу і як результат - стимулювання економічного розвитку.

Важливим досягненням ПКУ стало наближення бухгалтерського й податкового обліку завдяки запровадженню нової методики визначення об'єкта оподаткування податком на прибуток. Також ПКУ реформував проведення фіскальних відносин, у першу чергу за рахунок поліпшення сервісного обслуговування, зокрема впровадження електронної звітності та системи електронного контролю за правомірністю формування податкових зобов'язань та податкового кредиту.

Аналізуючи рад переваг ПКУ, варто зазначити, що не за всіма напрямками вдалося досягти поставленої мети, тобто існує ряд проблемних аспектів, зокрема: ПКУ був прийнятий на старій законодавчій базі з її недоліками, що і підтверджується численними поправками, які постійно вносяться в Кодекс. На сьогодні Податковий кодекс не в повній мірі задовольняє потреби усіх учасників податкового процесу, оскільки окремі частини даного правового документа не набули чинності; ПКУ повинен був ґрунтуватися на аргументованій редакції без зайвих ускладнених алгоритмів, але реально багато положень ПКУ потребують додаткових роз'яснень щодо механізмів справляння податків [3].

Отже, податковий облік повинен постійно перебувати в процесі трансформації з урахуванням вимог часу, розвитку національної економіки, вітчизняного та світового досвіду, вдосконалення методологічних та організаційних засад. Тому, для того, щоб вдосконалити податкове законодавство та усунути окремі проблемні аспекти, а також сприяти узгодженню інтересів усіх учасників податкових відносин, доцільно ввести деякі зміни, наприклад: звільнити від оподаткування ту частину прибутку, яка направлятиметься на інноваційну діяльність, що спричинить зростання рівня економічної діяльності підприємств; ввести правомірне застосування фінансових санкцій, тому що вони повинні виконувати правоохоронну функцію, а не фіскальну; розширити спектр пільг у сфері малого бізнесу. Важливо також значну увагу, окрім законодавчого аспекту, приділити розбудові партнерської моделі взаємовідносин контролюючих органів та платників податків. Відповідно до цього можна запропонувати такий комплекс заходів для реформування податкової системи: створення при податкових адміністраціях консультаційних пунктів, для надання безкоштовних довідок по різних питаннях; проведення робіт податкових адміністрацій з роз'яснення населенню суті податкових платежів і окремих питань. Податкову політику країни необхідно удосконалювати таким чином, щоб більш враховувались економічні інтереси обох сторін, тобто держави і платників податків, а також усувалась зацікавленість платників в незаконних податкових ухиляннях.

Література

1. *Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755 -VI - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : www.rada.gov.ua*
2. *Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності» N 4618-VI (4618-17) від 22.03.2012*
3. *Уманець Т.В., Пінчук Г.В. Адаптація податкової системи до податкового кодексу України: переваги та недоліки. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vddf/a/2012_1/Umanets.pdf*